

Förenade målen C-188/10 och C-189/10

Aziz Melki och Sélim Abdeli

(begäran om förhandsavgörande från Cour de cassation (Frankrike))

”Begäran om förhandsavgörande — Artikel 267 FEUF — Prövning av en nationell lags förenlighet med såväl unionsrätten som landets grundlag — Nationell lagstiftning i vilken det föreskrivs att ett förfarande för kontroll av en lags förenlighet med grundlagen ska handläggas med förtur — Artikel 67 FEUF — Fri rörlighet för personer — Avskaffande av gränskontroller vid de inre gränserna — Förordning (EG) nr 562/2006 — Artiklarna 20 och 21 — Nationell lagstiftning enligt vilken det är tillåtet att genomföra identitetskontroller i ett område mellan Frankrikes landgräns till stater som är parter i konventionen om tillämpning av Schengenavtalet och en linje som går 20 kilometer innanför denna gräns”

Ställningstagande av generaladvokat J. Mazák föredraget den 7 juni 2010 I - 5671

Domstolens dom (stora avdelningen) av den 22 juni 2010 I - 5701

Sammanfattning av domen

1. *Begäran om förhandsavgörande — Anhängiggörande vid domstolen — Domstolens behörighet — Kontroll av en unionsrättsakts giltighet — Nationell domstol som ställs inför frågan huruvida en nationell lag om införlivande av ett direktiv är grundlagsstridig — Skyldighet att vända sig till EU-domstolen innan det prövas huruvida nämnda lag är grundlagsstridig — Räckvidd (Artikel 267 FEUF)*

2. *Begäran om förhandsavgörande — Anhängiggörande vid domstolen — De nationella domstolarnas behörighet — Prövning av en nationell lags förenlighet med såväl unionsrätten som landets grundlag — Nationell lagstiftning i vilken det föreskrivs att ett förfarande för kontroll av en lags förenlighet med grundlagen ska handläggas med förtur — Tillåten — Villkor (Artikel 267 FEUF)*
3. *Gränskontroll, asyl och invandring — Gemenskapskodex om gränspassage — Avskaffande av gränskontroller vid de inre gränserna — Kontroller inom territoriet (Artikel 67 FEUF; Europaparlamentets och rådets förordning nr 562/2006, artiklarna 20 och 21)*

1. Den omständigheten att ett förfarande för kontroll av en nationell lags förenlighet med grundlagen, som enbart innebär att de tvingande bestämmelserna i ett unionsdirektiv införlivas, ska handläggas med förtur får inte inskränka EU-domstolens exklusiva behörighet att ogiltigförklara en unionsrättsakt, däribland ett direktiv, eftersom denna exklusiva behörighet har till syfte att upprätthålla rätts säkerheten genom att säkerställa unionsrättens enhetliga tillämpning.

grundlag, kan detta innebära att EU-domstolen i praktiken berövas möjligheten att på begäran från den domstol i den berörda medlemsstaten som har att avgöra målet i sak pröva huruvida direktivet ska ogiltigförklaras med hänsyn till samma skäl hänförliga till primärrättens krav, däribland de rättigheter som erkänns i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna, vilken enligt artikel 6 EUF har samma rättsliga status som fördragen.

I den utsträckning som den omständigheten att ett sådant förfarande ska handläggas med förtur leder till att en nationell lag, som enbart innebär att de tvingande bestämmelserna i ett unionsdirektiv införlivas, upphävs på grund av att den aktuella lagen strider mot landets

Nationella domstolar, mot vilkas avgörande det inte finns något rättsmedel enligt nationell lagstiftning, är i princip skyldiga enligt artikel 267 tredje stycket FEUF att hänskjuta en giltighetsfråga till EU-domstolen innan ett förfarande för kontroll av grundlagsförenligheten av en

lag – som endast innebär att de tvingande bestämmelserna i ett unionsdirektiv införlivas – inleds, vilket grundar sig på de skäl som utgör grunden för att ifrågasätta direktivets giltighet. De är därefter skyldiga att beakta följderna av EU-domstolens förhandsavgörande, såvida inte den domstol som har inlett förfarandet för kontroll av grundlagsförenligheten själv har begärt att förhandsavgörande ska meddelas med stöd av artikel 267 andra stycket FEUF. Med avseende på en nationell införlivandelag av sådant innehåll utgör frågan huruvida direktivet är giltigt en prejudicialfråga i förhållande till skyldigheten att införliva. Den omständigheten att det gäller stränga tidsfrister för de nationella domstolarnas prövning kan inte hindra att det framställs en begäran om förhandsavgörande angående direktivets giltighet.

(se punkterna 54–56)

2. Artikel 267 FEUF utgör hinder för en medlemsstats lagstiftning om ett förfarande för kontroll av de nationella lagarnas förenlighet med grundlagen, såvitt den omständigheten att detta förfarande ska handläggas med förtur medför att övriga nationella domstolar är förhindrade att använda sin möjlighet eller uppfylla sin skyldighet att begära att EU-domstolen meddelar förhandsavgörande, såväl före hänskjutandet av en fråga om grundlagsförenlighet till den nationella

domstol som har till uppgift att kontrollera lagarnas förenlighet med grundlagen som, i förekommande fall, efter det att sistnämnda domstol har meddelat ett avgörande i denna fråga.

Artikel 267 FEUF utgör emellertid inte hinder mot en sådan nationell lagstiftning, såvitt det alltså står övriga nationella domstolar fritt att

- när som helst under förfarandet, vid den tidpunkt som domstolen anser vara lämplig, begära att EU-domstolen meddelar förhandsavgörande, det vill säga även efter det att ett förfarande för kontroll av en lags förenlighet med grundlagen har avslutats,
- besluta om nödvändiga interimistiska åtgärder för att se till att de rättigheter som garanteras av unionens rättsordning skyddas, och
- underlåta att tillämpa den aktuella nationella lagbestämmelsen om domstolen, efter det att ett sådant förfarande för kontroll av grundlagsförenligheten har avslutats, anser att den strider mot unionsrätten.

Det ankommer på den hänskjutande domstolen att kontrollera huruvida den nationella lagstiftningen om ett förfarande för kontroll av grundlagsförenligheten kan tolkas på ett sådant sätt att den är förenlig med unionsrättens krav.

(se punkt 57 samt punkt 1 i domslutet)

3. Artikel 67.2 FEUF och artiklarna 20 och 21 i förordning nr 562/2006 om en gemenskapskodex om gränspassage för personer (kodex om Schengengränserna) utgör hinder för en nationell lagstiftning som ger den berörda medlemsstatens polismyndigheter befogenhet att i ett

område som begränsas av medlemsstatens landgräns till andra stater som är parter i konventionen om tillämpning av Schengenavtalet och en linje som går 20 kilometer innanför denna gräns genomföra identitetskontroller i syfte att kontrollera efterlevnaden av lagens krav på att inneha, medföra och kunna visa upp identitets- och andra föreskrivna handlingar, oberoende av den kontrollerade personens beteende och oberoende av förekomsten av särskilda omständigheter som visar på en risk för att den allmänna ordningen störs, och utan att denna lagstiftning innehåller nödvändiga föreskrifter som reglerar denna befogenhet, vilka säkerställer att den i praktiken inte används på ett sätt som får samma verkan som in- och utresekontroller.

(se punkt 75 samt punkt 2 i domslutet)